

ЗМІСТ

Геологія горючих копалин	
<i>Вячеслав ЛУКІНОВ, Костянтин БЕЗРУЧКО.</i> Чинники формування колекторських властивостей низькопористих теригенних порід. Стаття 1. Вплив розміру фільтрувальних каналів на проникність низькопористих теригенних порід.....	5
<i>Степан СОКОРЕНКО, Ігор КОСТИК, Василь УЗІЮК.</i> Особливості газоносності вугільного пласта v_6 Львівсько-Волинського басейну і перспективи використання метану.....	19
<i>Петро ЛОЗИНЯК, Ярема МІСЮРА.</i> Перспективи газоносності відкладів грушівської світи Закарпатського прогину (Україна).....	31
<i>Петро ЯВНИЙ, Іван КНИШ, Ірина БУЧИНСЬКА, Святослав БИК.</i> Прогноз газоносності вугільних пластів Тяглівського родовища Львівсько-Волинського басейну.....	39
Тектоніка	
<i>Тарас ГАЙДУК.</i> Локальні поля напружень Чорногірського та Буркутського покривів Українських Карпат.....	51
Стратиграфія	
<i>Аїда АНДРЕЄВА-ГРИГОРОВИЧ, Людмила ПОНОМАРЬОВА, Михайло ПРИХОДЬКО, член-кореспондент НАН України Володимир СЕМЕНЕНКО.</i> Стратиграфія неогенових відкладів Закарпатського прогину.....	58
Літологія	
<i>Костянтин ГРИГОРЧУК, Володимир ГНІДЕЦЬ, Ліна БАЛАНДЮК.</i> Літологія і седиментогенез майкопських відкладів Каркінітсько-Північнокримського осадовопородного басейну. Стаття 2. Ранній майкоп. Геологічна палеоокеанографія та седиментолітогенез.....	71
Геохімія	
<i>Роман ПАНЬКІВ, Володимир КОЛОДІЙ, Юзеф ХОВАНЕЦЬ, Орися МАЙКУТ, Ірина САХНЮК, Марія КОСТЬ, Роман КОЗАК, Ігор БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Олена ПАЛЬЧИКОВА.</i> Гідрохімічна характеристика транскордонних річок Яворівщини.....	84
Рецензії	
<i>Член-кореспондент НАН України Юрій СЕНЬКОВСЬКИЙ, Людмила ПОНОМАРЬОВА.</i> Найновіші монографічні праці з остракології та біологічної палеоокеанографії пліоцен-плейстоценових постпаратетисних басейнів України.....	100
Пам'ятні дати	
<i>Член-кореспондент НАН України Мирослав ПАВЛЮК, Ігор НАУМКО, Ігор ДУДОК.</i> Видатний український учений, академік Національної академії наук України Володимир Юхимович Забігайло (до 75-річчя від уродин).....	102

Вячеслав ЛУКІНОВ, Костянтин БЕЗРУЧКО

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТОРСЬКИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ НИЗЬКОПОРИСТИХ ТЕРИГЕННИХ ПОРІД

Стаття 1. Вплив розміру фільтрувальних каналів на проникність низькопористих теригенних порід

Показано схожість емпіричних формул, що характеризують залежність залишкової водонасиченості та відкритої пористості пісковиків Донбасу і Дніпровсько-Донецької западини. Відносна вологість у міру збільшення ступеня постдіагенетичних змін пісковиків зростає через підвищення вмісту зв'язаної води. За низьких коефіцієнтів відкритої пористості (< 4,4 %) велика частина порового простору (> 50 %) зайнята зв'язаною водою. Проаналізовано вплив на її вміст розміру породотворних зерен, коефіцієнта сортування, вмісту глинистих мінералів. За цими показниками розбіжність пісковиків середнього та пізнього катагенезу незначна, натомість розбіжність ступеня заповнення пор водою значна: 26 % – у зоні середнього катагенезу; 68,6 % – у зоні пізнього катагенезу. Аналітично досліджено вплив внутрішньої питомої поверхні порід на залишкову водонасиченість. Зроблено висновок, що питома поверхня порід (пісковиків, алевролітів) під час постдіагенетичних перетворень має зменшуватися із зниженням пористості, а розмір основних фільтрувальних каналів є головним чинником, який визначає абсолютну проникність низькопористих теригенних порід. Його необхідно використовувати для визначення проникності гірських порід.

Ключові слова: пісковики, залишкова водонасиченість, відкрита пористість, проникність, розмір фільтрувальних каналів.

Степан СОКОРЕНКО, Ігор КОСТИК, Василь УЗЮК

ОСОБЛИВОСТІ ГАЗОНОСНОСТІ ВУГІЛЬНОГО ПЛАСТА v_6 ЛЬВІВСЬКО-ВОЛИНСЬКОГО БАСЕЙНУ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТАНУ

Схарактеризовано особливості природної газонасиченості вугільного пласта v_6 на Волинському, Забузькому, Межиріченському, Тяглівському, Любельському родовищах і перспективній ділянці Межиріччя-Західна. Встановлено, що на всіх цих об'єктах він залягає в метановій зоні, де вміст метану (62–99 %) і його природна газонасиченість (2,5–30 м³/т с. б. м.) закономірно змінюються з північного сходу на південний захід (від Волинського до Любельського родовища) і зі стратиграфічною глибиною залягання пласта. Запаси (за категоріями C_1+C_2) і прогностичні ресурси вуглеводневих газів (за категоріями $P_1+P_2+P_3$) у вугільному пласті тільки по десяти полях шахт і ділянці Межиріччя-Західна становлять понад 3,0 млрд м³, що дозволяє розглядати їх як супутню корисну копалину – при видобутку вугілля, так і самостійну – при випереджувальній дегазації та утилізації метану через спеціальні свердловини з поверхні.

Ключові слова: вугільний пласт, вугленосна формація, вуглеводневі гази, природна газонасиченість, поле шахти, метанова зона, дегазація.

Петро ЛОЗИНЯК, Ярема МІСЮРА

ПЕРСПЕКТИВИ ГАЗОНОСНОСТІ ВІДКЛАДІВ ГРУШІВСЬКОЇ СВИТИ ЗАКАРПАТСЬКОГО ПРОГИНУ (УКРАЇНА)

Наведено дані літолого-стратиграфічного вивчення відкладів грушівської світи нижнього міоцену–верхнього олігоцену (егер), що базуються на аналізі фактичного матеріалу. За розбивками свердловин побудовано карту товщин відкладів світи, зроблено висновки щодо початкового етапу розвитку Закарпатського прогину, а також наведено локалізацію найперспективніших ділянок для пошуків вуглеводнів.

Ключові слова: керн, емнісно-фільтраційні властивості, потужність, неогенові утворення, газонасиченість.

Петро ЯВНИЙ, Іван КНИШ, Ірина БУЧИНСЬКА, Святослав БИК

ПРОГНОЗ ГАЗОНОСНОСТІ ВУГІЛЬНИХ ПЛАСТІВ ТЯГЛІВСЬКОГО РОДОВИЩА ЛЬВІВСЬКО-ВОЛИНСЬКОГО БАСЕЙНУ

На прикладі вивчення вугільних пластів спрогнозовано газонасність Тяглівського родовища. Побудовано цифрові карти, які показують реальну картину газонасності основних робочих вугільних пластів, що розширить можливості вирішення завдань наукових та гірничо-видобувних організацій, які стосуються вивчення газонасності Львівсько-Волинського басейну загалом. Вірогідні запаси вуглеводневих газів цього родовища становлять понад 7,5 млрд м³. На основі встановлених регресивних рівнянь залежності між газонасністю (об'ємом газу) та глибиною залягання вугільного пласта з допустимою похибкою можна підрахувати його прогнозну газонасність без визначення її прямими методами.

Ключові слова: Львівсько-Волинський кам'яновугільний басейн, Тяглівське родовище, вугільний пласт, карти газонасності, метан.

Тарас ГАЙДУК

ЛОКАЛЬНІ ПОЛЯ НАПРУЖЕНЬ ЧОРНОГІРСЬКОГО ТА БУРКУТСЬКОГО ПОКРИВІВ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Розглянуто мезоструктурні парагенезиси Чорногірського, Буркутського та частково Свидовецького покривів у середній течії р. Чорна Тиса (Українські Карпати). Визначено морфологічні типи локальних полів напружень для фронтальної та щитової частин Буркутського та тилової частини Чорногірського покривів. Відзначено, що локальні поля напружень підпорядковані розломам другого та третього порядку, а вони – Чорнотисенському поперечному розривному порушенню.

Ключові слова: тріщина, розривне порушення, зсув, осі напруження.

**Аїда АНДРЕЄВА-ГРИГОРОВИЧ, Людмила ПОНОМАРЬОВА, Михайло ПРИХОДЬКО,
член-кореспондент НАН України Володимир СЕМЕНЕНКО**

СТРАТИГРАФІЯ НЕОГЕНОВИХ ВІДКЛАДІВ ЗАКАРПАТСЬКОГО ПРОГИНУ

Запропоновано новий варіант регіональної схеми стратиграфії неогенових відкладів Закарпатського прогину. Під час її складання вперше використано дані вивчення нанопланктону, а також переглянуто та осучаснено шкалу зонального поділу за планктонними і бентосними форамініферами. Уперше на схемі представлено седиментаційну модель розвитку палеобасейну з відображенням умов формування різних типів відкладів – морських, солонуватоводних, континентальних та вулканогенних, а також внесено корективи в їхню стратифікацію. Результати вивчення планктонних мікроорганізмів дозволили встановити чотири кореляційні рівні, на основі яких автори спробували вирішити одну з головних проблем стратиграфії неогенових відкладів Закарпатського прогину – кореляцію розробленої схеми з Міжнародною стратиграфічною шкалою.

Ключові слова: Закарпатський прогин, неоген, схема стратиграфії, седиментаційна модель, кореляційні рівні, нанопланктон, планктонні форамініфери.

Костянтин ГРИГОРЧУК, Володимир ГНІДЕЦЬ, Ліна БАЛАНДЮК

ЛІТОЛОГІЯ І СЕДИМЕНТОГЕНЕЗ МАЙКОПСЬКИХ ВІДКЛАДІВ КАРКІНІТСЬКО-ПІВНІЧНОКРИМСЬКОГО ОСАДОВО-ПОРОДНОГО БАСЕЙНУ

Стаття 2. Ранній майкоп. Геологічна палеоокеанографія та седиментолітогенез

З'ясовано літолого-фаціальні та літолого-літологічні особливості нижньомайкопських відкладів Каркінітсько-Північнокримського осадово-породного басейну. Схарактеризовано геолого-палеоокеанографічні умови ранньомайкопського осадонагромадження, седиментаційну циклічність та визначено просторово-вікову локалізацію кластогенних акумулятивних тіл.

Ключові слова: ранній майкоп, Причорноморсько-Кримський осадово-породний басейн, геологічна палеоокеанографія, седиментогенез.

**Роман ПАНЬКІВ, Володимир КОЛОДІЙ, Юзеф ХОВАНЕЦЬ, Орися МАЙКУТ, Ірина САХНЮК,
Марія КОСТЬ, Роман КОЗАК, Ігор БЕРЕЗОВСЬКИЙ, Олена ПАЛЬЧИКОВА**

ГІДРОХІМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТРАНСКОРДОННИХ РІЧОК ЯВОРІВЩИНИ

Досліджено гідрохімічний склад річок Шкло, Завадівка, Смолінка, Гребелька Яворівського району Львівської області. Вміст більшості компонентів у межах норми, і лише на окремих ділянках сульфати, органічні і завислі речовини перевищують ГДК.

Ключові слова: транскордонні річки, гідрохімія, санітарні норми, класи вод.

НАЙНОВІШІ МОНОГРАФІЧНІ ПРАЦІ З ОСТРАКОДОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ПАЛЕООКЕАНОГРАФІЇ ПЛЮЦЕН-ПЛЕЙСТОЦЕНОВИХ ПОСТПАРАТЕТИСНИХ БАСЕЙНІВ УКРАЇНИ

Дикань Н. І. Систематика четвертинних остракод України: довідник-визначник. – К.: ІГН НАН України, 2006. – 430 с.

Дикань Н. І. Неоген-четвертинні остракоди Прикарпаття. – К.: Четверта хвиля, 2008. – 88 с.

Визнаною та своєчасною подією в історії розвитку української палеонтологічної науки є вихід у світ, за сприяння Інституту геологічних наук, монографій доктора геологічних наук Н. І. Дикань “Систематика четвертинних остракод України” (2006 р.) та “Неоген-четвертинні остракоди Прикарпаття” (2008 р.), під редакцією академіка Національної академії наук України П. Ф. Гожики.

Остракоди належать до однієї зі стратиграфічно важливих груп викопних організмів, яка відзначається широким спектром інформативності, оскільки поширена в різних типах порід морського, субморського і континентального походження. Це дозволяє не тільки визначати вік вмісних порід, але й проводити кореляцію різнофасціальних товщ. Здатність цих організмів швидко реагувати на вплив чинників середовища існування відкриває широкі можливості їхнього використання для палеобіогеографічних та палеоекологічних реконструкцій. Ця група привертала увагу багатьох дослідників, й остракодологічний метод як такий сформувався ще в 30-х роках минулого століття. На сьогодні можна констатувати значні надбання в галузі теоретичної і практичної остракодології, що ґрунтуються на величезному фактичному матеріалі, викладеному авторкою в монографії “Систематика четвертинних остракод України”. Проте останнім часом спостерігається помітне зниження актуальності остракодологічного методу та його використання в практиці геологічних досліджень. Авторка монографії вважає це наслідком підвищеного суб’єктивізму при визначенні таксономічної категорії “вид”, що призвело до невиправдано великої кількості нових таксонів. Крім того, відсутність єдиної загальноновизнаної термінології не сприяє точній діагностиці виду, який є основою біостратиграфічних розчленувань та інших геологічних інтерпретацій. Можна назвати ще цілу низку питань, у тому числі гостро дискусійних, з розглядом яких пов’язаний подальший розвиток вітчизняної остракодології. Окремі з них і знайшли своє науково обґрунтоване вирішення в праці Н. І. Дикань.

Монографія “Систематика четвертинних остракод України” присвячена таксономії, систематиці і діагностиці четвертинних остракод і є першим палеонтологічним дослідженням, виконаним з єдиних методологічних позицій та принципів класифікації. У її основу покладений аналіз величезного фактичного матеріалу, який охоплює як викопні остракоди, встановлені в четвертинних відкладах, так і ті, що живуть у сучасних водоймах.

Вивчення особливостей онтогенічного розвитку остракод дозволило побудувати схеми філогенетичних зв’язків для родин, підродин і підпорядкованих їм таксонів морських і прісноводних організмів від кембрію до голоцену. Уперше для ряду *Podocopida* уніфіковано систему таксономічних ознак ланцюга “ряд–вид” та розроблено схему класифікації, критерії якої ґрунтуються на встановленні таксономічного значення кожного морфологічного елемента (усього описано 45 морфологічних елементів). Наглядності та інформативності теоретичним розділам монографії додають розмаїті ілюстрації – таблиці, схеми, малюнки. Фактологічною базою проведених досліджень є детальний опис 91 виду четвертинних остракод, ілюстрований палеонтологічним атласом із зображеннями черепашок окремих форм та деталей їхньої морфоструктури, вивчених під електронно-сканувальним мікроскопом. Визначення викопних остракод значно полегшило авторці побудувати визначальні ключі з допомогою порівняльно-морфологічного аналізу елементів зовнішньої і внутрішньої будови черепашки з урахуванням діагнозу мінливості. Алгоритмом ключа є почергова диференціація діагностичних ознак таксонів до остаточного їхнього визначення.

Цінною працею з цієї геологічної тематики є наступна книга авторки “Неоген-четвертинні остракоди Прикарпаття”, що вийшла з друку 2008 р. У ній уперше систематично визначені та монографічно описані викопні неоген-четвертинні остракоди родин *Cytheridac* та *Cyprididac* ряду *Podocopida*, що поширені на Подільській окраїні Східноєвропейської платформи. Встановлено ознаки статевого диморфізму та діапазон індивідуальної мінливості видів, а також з’ясовано їхнє стратиграфічне та географічне розповсюдження. Авторка досконало вивчила класичний розріз неогенових та кватерних відкладів, відслонених у районі м. Скала Подільська та с. Буряківці (Тернопільська обл.), і подала монографічний опис фауністичних решток, проілюструвавши їхню будову та морфоструктуру вдало виконаними світлинами.

Розглянуті монографії Н. І. Дикань з багатьох поглядів є новаторськими працями та цінним внеском у геологічну науку. Вони адекватно висвітлюють вагомі результати палеонтологічних досліджень, що проводяться на високому науковому рівні в Інституті геологічних наук Національної академії наук України та відображають плідну діяльність Палеонтологічного товариства Національної академії наук України.

*Член-кореспондент НАН України
Юрій СЕНЬКОВСЬКИЙ,
Людмила ПОНОМАРЬОВА*

**ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ УЧЕНИЙ,
АКАДЕМІК НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ
ВОЛОДИМИР ЮХИМОВИЧ ЗАБІГАЙЛО
(до 75-річчя від уродин)**

28 червня 2009 року виповнюється 75 років від уродин видатного українського вченого, академіка Національної академії наук України, доктора геолого-мінералогічних наук, професора Володимира Юхимовича Забігайло (1934–1996 рр.) – багаторічного директора Інституту геології і геохімії горючих копалин НАН України і завідувача відділу геології і геохімії твердих горючих копалин.

Володимир Забігайло народився в м. Дніпропетровськ у сім’ї робітника. Атмосфера важких довоєнних років, насамперед, голодомор 1932–1933 рр., змусила його батька, хлібороба з діда-прадіда, Юхима Забігайла залишити рідні Полтавські терени і перебраться до великого промислового міста. У своє село сім’я повернулася вже під час німецької окупації. Життя склалося так, що від більшовиків родина рятувалася у місті, від фашистів – на селі.

Дитинство та шкільні роки Володимира припали на не менш важкі повоєнні роки і пройшли на батьківщині – Полтавщині: саме тут відбулося становлення особистості майбутнього академіка і заклалися підвалини його подальших життєвих здобутків.

1946 р. він закінчує Морозо-Забігайлівську початкову, а 1952 р. – Озірську середню школи Кишеньківського (тепер Кобеляцького) району Полтавської області. Дорога до школи була першим серйозним випробуванням характеру майбутнього академіка – щоденно 7 км пішки за будь-якої погоди, а таких на життєвому шляху в нього буде ще чимало: голодні шкільні, напружені студентські роки, важка хвороба, смерть друзів...

З 1952 р. Володимир Забігайло – студент Дніпропетровського гірничого інституту. Його відзначають наполегливість, надзвичайна працездатність, непересічність мислення, а найголовніше – любов до рідної мови, до України. На цьому в нарисі про нього як відмінника навчання наголошував кореспондент газети “Артемовець” гірничого інституту. Не забуваймо, що на календарі були 50-ті роки і ще далеко було до незалежності України, у якій державною стане українська мова як мова великого народу.

Трудову діяльність Володимир Забігайло розпочав у Миргородській промислово-геофізичній експедиції (1958–1961 рр.), а продовжив у Дніпропетровській експедиції Українського науково-дослідного геологорозвідувального інституту (1961–1964 рр.) і Дніпропетровському відділенні Інституту мінеральних ресурсів (1964–1968 рр.). Здобуті в ці роки наполегливою працею належні знання стали підґрунтям майбутньої наукової діяльності.

Вагомим підсумком цього періоду став захист 1967 р. кандидатської дисертації про природу газоносності вугільних пластів Західного Донбасу, у якій було кількісно оцінено та з’ясовано закономірності поширення метану у вугленосних відкладах.

Подальшу долю молодого вченого визначило знайомство з академіком НАН України Миколою Поляковим, директором шойно створеного в Дніпропетровську Інституту геотехнічної механіки, який 1968 р. запросив Володимира Юхимовича на посаду завідувача відділу речовинного складу і фізико-механічних властивостей гірських порід (з 1984 р. – відділу геології вугільних родовищ великих глибин). Тут він співпрацював з відомими вченими: Федором Абрамовим, Олександром Широковим, Валентином Потураєвим. 1975 р. Володимир Забігайло захистив докторську дисертацію з проблем викидонебезпечності вугленосних товщ. Ця робота принесла вченому визнання не лише в колишньому СРСР, але й далеко за його межами. А такі напрями досліджень як вивчення факторів викидонебезпечності вугільних пластів і порід, проявів суфлярів, розроблення методів їхнього прогнозу були конкретизовані його учнями.

1986 р. Володимира Забігайла призначають директором Інституту геології і геохімії горючих копалин Національної академії наук України у Львові. Це був новий і непростий етап у його житті з консолідації великого наукового колективу, збереження його надбань. Відразу ж новопризначений директор провів значну науково-організаційну роботу з уточнення наукових напрямів, запропонував структурні зміни, необхідні для інтенсифікації наукових досліджень у галузі нафтогазової та вугільної геології (комплексного вивчення умов нафтогазоносності та формування родовищ нафти і газу, з'ясування ефективних пошукових критеріїв), розробки проблем утворення, розташування і комплексного використання твердих горючих копалин, створення наукових основ сучасних технологій видобутку паливно-енергетичних ресурсів із надр Землі.

Нині, з віддалі часу, добре видно, що під керівництвом Володимира Забігайла Інститут працював цілеспрямовано і плідно. І хоча були не лише злети, а й падіння, вагання і сумніви, – вінцем діяльності ученого стало визнання розробленої 1994 р. з ініціативи Національної академії наук України творчим колективом спеціалістів держави за його науковим і методичним керівництвом “Державної програми з проблем пошуку, видобутку та використання метану вугільних родовищ України (1994–2005 рр.)”, з якої Інститут став головним в Україні. Ця програма стала підставою для виконання в Інституті в наступні роки низки вагомих науково-дослідних праць з газувугільної проблематики, а саме: “Державної програми видобутку супутнього газу-метану з вугільних родовищ Донбасу (1998–2010 рр.)” (Львів, 1998) та першої редакції проекту “Інструкції по підрахунку запасів метану вугільних родовищ України” (Львів, 2001). На жаль, і важлива “Інструкція про зміст, оформлення і порядок подання в Державну комісію України по запасах корисних копалин при Державному Комітеті України по геології і використанню надр (ДКЗ України) матеріалів з геолого-економічної оцінки запасів вугілля і горючих сланців” (Київ, 1997) була видана вже посмертно. Втіленням його ідей і передбачень слід назвати і такі науково-дослідні роботи як “Газогенераційний потенціал кам'яно-вугільних родовищ України” (Львів, 2001), “Геолого-технологічне обґрунтування вибору еталонних об'єктів (полігонів, шахтних полів) з метою можливого видобутку метану вугільних родовищ Луганської області” (Львів, 2004) та ін. У цих працях відображено фундаментальні досягнення, наведено технологічні розробки, сконцентровано досвід та раціональні пропозиції з питань розподілу ресурсів метану і виконано порівняльну оцінку його запасів, з геолого-геотехнологічних позицій здійснено обґрунтування вибору еталонних (першочергових) об'єктів (полігонів, шахтних полів) для можливого видобутку метану в газувугільних родовищах України і подальшого використання.

Гідно продовжують дослідження шахтного метану, започатковані Володимиром Забігайлом, творчі колективи, очолювані академіком НАН України Анатолієм Булатом і доктором технічних наук Андрієм Андциферовим. Проте згадана “Державна програма з проблем пошуку, видобутку та використання метану вугільних родовищ України (1994–2005 рр.)” так і не була цілком впроваджена через брак фінансування і недостатню координацію. Не допоміг цьому і виплеканий Володимиром Юхимовичем та створений з цією метою Центр альтернативних технологій у м. Києві.

Львівський період праці знаменний ще й тим, що саме у Львові Володимир Забігайло відбувся не лише як видатний учений та організатор науки, а й утвердився як справжній патріот. Незважаючи на навчання і майже 30-річну роботу переважно в російськомовному середовищі, він без вагань став на шлях реальної розбудови незалежної Української держави. Глибоке усвідомлення того, що політична незалежність України може бути реалізована лише за умови забезпеченості держави власними енергоносіями, виводить Володимира Забігайла на якісно новий рівень наукової, науково-виробничої та громадської діяльності. Він стає ініціатором розробки та втілення в життя національних програм розвитку паливно-енергетичного комплексу України.

У наукових колах Володимир Забігайло визнаний як видатний знавець вугільної і нафтогазової геології, засновник наукової школи комплексного дослідження геологічних формацій вугільних басейнів і нафтогазоносних провінцій. Він отримав фундаментальні результати в дослідженні умов вугленагромадження, вивченні мінерального складу, структури, колекторських та фізико-механічних властивостей порід вугленосних формацій, закономірностей утворення і розташування вугільних басейнів, оцінюванні перспектив вугленосності і обґрунтуванні напрямів геологорозвідувальних робіт на вугілля в Україні та комплексної переробки вугілля з урахуванням охорони довкілля. Відомості щодо газонасиченості вуглепородних масивів дали змогу розробити принципово нові методику і способи прогнозування газонасиченості та викиднебезпечності гірських порід і вугільних пластів, що увійшли до нормативних документів і були впроваджені в практику розвідки вугільних родовищ України та колишнього СРСР.

1988 р. Володимира Забігайла обирають член-кореспондентом, 1990 р. – академіком Національної академії наук України, 1993 р. – академіком Української нафтогазової академії.

Вагомою й багатогранною була науково-організаційна діяльність вченого. Він підготував 3 докторів і 21 кандидата наук, керував аспірантурою і докторантурою, був членом Бюро Відділення наук про Землю та Бюро Західного наукового центру НАН України, головою Українського національного комітету Карпато-Балканської геологічної асоціації, членом спеціалізованих рад з захисту кандидатських і докторських дисертацій, брав участь у роботі оргкомітетів міжнародних і республіканських науково-технічних конференцій, шкіл, семінарів, входив до складу редколегій низки геологічних видань. У 1987–1996 рр. головував у редакційній колегії журналу “Геологія і геохімія горючих копалин”. З 1987 р. Володимир Забігайло очолював Наукову раду Президії НАН України з проблеми “Геологія і геотехнологія горючих

копалин”, з 1993 р. був членом Бюро Наукової ради “Тектоносфера України” та Міжвідомчої Наукової ради “Наукові основи розробки вугільних родовищ України”.

У творчому доробку вченого понад 200 опублікованих наукових праць, серед них 19 монографій, 19 авторських свідоцтв на винаходи. Він гідно представляв українську науку на численних наукових форумах в Україні і за кордоном.

Визнанням вагомості громадсько-наукової діяльності Володимира Забігайла стало присудження йому 1986 р. премії ім. В. І. Вернадського НАН України та 1991 р. Державної премії України в галузі науки і техніки, присвоєння 1995 р. почесного звання “Заслужений діяч науки і техніки України”, нагородження орденом “Знак пошани”, почесними знаками та медалями.

Не лише як видатний вчений та непересічна особистість, але й надзвичайно добра, чуйна, справедлива людина, у якої природні обдарованість і талант поєднувалися з величезною ерудицією і працьовитістю, вмінням оцінювати і передбачати ситуацію, – таким Володимир Забігайло назавжди залишився в нашій пам’яті.

Любов та повагу до Володимира Юхимовича Забігайла засвідчило й проведення низки урочистих академій, присвячених пам’яті видатного вченого-геолога, щирої людини, справжнього патріота.

*Член-кореспондент НАН України Мирослав ПАВЛЮК,
Ігор НАУМКО, Ігор ДУДОК*